

Nr 115

Av herr **Sjönell**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 8, med förslag till förordning om ändring i förordningen (1961: 394) om tobaksskatt, m. m.

Alltsedan den stora nykterhetsreformen i oktober 1965 har från det allmännas sida vidtagits olika åtgärder i syfte att förebygga de risker som det fria försäljningssystemet beträffande spritdrycker kan medföra. Ett väsentligt mål har därvid varit att söka leda konsumtionen över från starka till svagare alkoholdrycker.

I olika utredningar som därefter följt har denna målsättning ytterligare understrukits. Åtgärder har också efter hand genomförts i liberaliserande riktning. Inte minst gäller detta den alkoholsvagaste dryckesgruppen, maltdryckerna, som särskilt genom statsmakternas beslut att införa mellanölet gavs goda utvecklingsmöjligheter.

Utvecklingen uppvisar också en förskjutning i riktning mot alkoholsvagare drycker. Denna utveckling var särskilt påtaglig under år 1968 då spritkonsumtionen minskade med 5 %, medan försäljningen av vin ökade med 7 % och av maltdrycker med 15,6 %. Spritdryckernas andel minskade från 53,5 % till 48,9 %, alltså till mindre än hälften av den totala alkoholkonsumtionen.

Tillgänglig statistik för första halvåret 1969 tyder på att trenden mot en markerad ökning för de alkoholsvaga dryckerna fortsätter.

Denna utveckling, som synes stå i god överensstämmelse med statsmakternas strävan, kommer enligt min mening att äventyras om den i Kungl. Maj:ts proposition 1970: 8 föreslagna skattehöjningen genomföres. Detta förslag innebär en höjning av skatten på öl klass II A med 12 öre (+ 25 %), öl klass II B med 34 öre (+ 35,4 %) samt öl klass III med 59 öre (+ 41,8 %), allt per liter.

Dessa höjningar är av den storleksordningen att de måste betraktas som chockhöjningar med en starkt dämpande effekt på konsumtionsutvecklingen för angivna maltdrycker och en motsvarande stimulerande effekt på konsumtionen av de alkoholstarkare dryckerna vin och starksprit, för vilka någon skattehöjning icke föreslås.

Genom att skattehöjningen begränsas till enbart maltdrycker förändras skatterelationerna mellan dessa drycker samt vin och starksprit till de se- nares fördel.

För att få bästa möjliga nykterhetseffekt bör en huvudtanke i fråga om

alkoholbeskattningen vara att skatteavvägningen mellan olika alkoholdrycker sker med utgångspunkt i varje drycks »sociala farlighet». En dryck som är socialt farligare hör belastas med en högre skatt. Ett enkelt mått på en drycks sociala farlighet är dryckens alkoholhalt.

För de billigaste lättvinerna i prisklass kr. 4: 10 per helbutelj, motsvarande kr. 5: 47 per liter, är skatten i dag kr. 2: 49 per liter. Alkoholgränsen för lättvin är 14 volymprocent. För mellanöl, vars alkoholgräns är 4,5 volymprocent, blir skatten enligt propositionen kr. 1: 30. Eftersom alkoholgränsen för lättvin är tre gånger högre, borde skatten för denna dryck vara minst tre gånger högre än kr. 1: 30, d. v. s. väsentligt högre än kr. 2: 49.

Eftersom skatten utgör den väsentliga faktorn i priset för alkoholdrycker, är det för styrningen av konsumtionsutvecklingen av största betydelse att skatteavvägningen mellan dryckerna göres på ett konsekvent sätt och såsom tidigare nämnts med utgångspunkt i dryckernas alkoholhalt.

För att icke snedvrída den nuvarande skatteavvägningen mellan de alkoholhaltiga dryckerna bör därför den beräknade skatteintäkten på den föreslagna höjningen av maldrycksskatten fördelas på samtliga tre dryckesgrupper: maldrycker, vin och starksprit. Med hänsyn till att den lågalkoholhaltiga måltidsdrycken klass II A sedan mellanölens tillkomst visar en mycket stark tillbakagång — från 227 milj. liter 1964 till 89 milj. liter 1968 — bör den liksom lättölet helt undantagas från skattehöjning.

Under hänvisning till vad ovan anförts får jag hemställa,

dels att riksdagen måtte besluta

att någon höjning av skatten på öl klass II A icke genomföres,

att höjningen på öl klass II B och öl klass III reduceras till 18 öre för klass II B och till 27 öre för klass III, allt per liter, samt

att skatten för vin och starksprit höjes med ett lämpligt belopp inom ramen för den planerade totala skatteintäkten;

dels att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig författningstext.

Stockholm den 15 januari 1970

Bengt Sjönell (cp)